

Nr 313

Av herr **Johnsson** i Skoglösa m. fl., om viss rätt för folkhögskola att avge vitsord för elev.

(Lika lydande med motion nr 225 i Första kammaren)

Vid 1957 års riksdag fattades beslut om folkhögskolans framtida ställning. Därvid angavs bl. a. att folkhögskolan har till uppgift att meddela allmän medborgerlig bildning och att dess verksamhet särskilt bör syfta till att bringa eleverna insikt om deras ansvar som människor och samhällsmedlemmar. Vidare framhölls, att den bör utformas så, att elevernas samarbetsvilja stärkes, deras förmåga till självständigt tänkande och kritiskt omdöme utvecklas samt deras mognad och studieintresse främjas.

Den roll och ställning som genom 1957 års riksdagsbeslut gavs åt folkhögskolan får ses mot bakgrunden av den omdaning som f. n. karakteriserar svenskt skolväsende. Tillskapandet av den nioåriga skolan får väntas medföra en bättre grundutbildning för det stora flertalet elever. Det får också väntas att den allmänna kunskaps- och färdighetsnivån, som erhållits vid avgången från enhetsskolans sista klass, kommer att bli normerande vid intagning till de läro- och utbildningsanstalter som kan komma i fråga på detta stadium. Därigenom torde den mera elementärt betonade undervisning, som folkhögskolan till följd av elevers bristfälliga grundutbildning hittills fått bedriva i viss utsträckning, bli tillgodosedd inom den obligatoriska skolan — även i formellt avseende.

1957 års beslut avsåg att i tid inrikta folkhögskolan mot de ovannämnda uppgifter och mål, som efter skolreformens genomförande i än högre grad bör komma att präglade folkhögskolans arbete. Mot ett sådant syfte finns ingen erinran. Emellertid finns det alltjämt och kommer att för avsevärd tid framåt finnas stora ungdomsgrupper, som inte genomgått enhetsskola, realskola eller liknande utan avslutat sin skolgång efter folkskolans sjunde klass. För många av dessa ungdomar framstår givetvis folkhögskolan som en möjlighet att få både bättre grundutbildning och del av vad folkhögskolan enligt ovan anförda skall ge sina elever. Enligt den folkhögskolestadga, som antogs vid riksdagsbeslutet 1957, får emellertid inte folkhögskolan utfärda betyg i den ordning som krävs vid inträde till vissa andra läroanstalter. Det är nämligen vanligt att det vid sådana läroanstalter fordras s. k. normalkompetens i något eller några ämnen, vilket folkhögskolan inte har rätt att utfärda vitsord om. Elev som genomgått folkhögskolekurs äger att erhålla

intyg med uppgift om den tid och de ämnen kursen omfattat. Om skolans styrelse så beslutar kan elev därutöver erhålla intyg med uppgift om timantalet i varje ämne och förmågan att tillgodogöra sig undervisningen. Sådant omdöme skall avse samtliga läroämnena, endera genom ett sammanfattande omdöme avseende hela undervisningen eller genom omdöme var för sig för den humanistiskt-samhällsvetenskapliga ämnesgruppen, den matematiskt-naturvetenskapliga ämnesgruppen samt annan ämnesgrupp. Dessa vitsord får omfatta omdömena Mindre god, God, Mycket god och Utmärkt.

Det kan synas som om sådant omdöme skulle vara tillräckligt för fackskolor etc., när elev där söker inträde. Emellertid har det visat sig att så icke är fallet, vilket torde ha en orsak i att man inom dessa skolor finner det svårt att jämföra de annorlunda folkhögskolevitsorden med ämnesbetygen från andra skolor.

Det har framhållits att folkhögskolan inte får bli preparandinstitut. Detta äger givetvis sin riktighet, men med tanke på att stora ungdomsgrupper inte kunnat erhålla en tillfredsställande grundutbildning på annat sätt synes en viss justering av reglerna för folkhögskolans rätt att lämna vitsord vara befogad. Det mål för folkhögskolan som ovan nämnts får givetvis inte sättas åsido, men ett fullföljande av det målet förutsätter bl. a. att eleverna har eller bibringas visst grundstoff eller grundutbildning. Det synes inte oriktigt att folkhögskolan lämnas möjlighet att vitsorda vad elev i sistnämnda avseende inhämtat. Inte heller kan det anses principiellt oriktigt att en elev väljer folkhögskolan för att få en bättre grundutbildning i stället för en preparandskola eller -kurs, som kanske inte ger något utöver en ganska snävt avgränsad och kanske fackinriktad grundutbildning. Alla ungdomar har f. ö. inte skolor eller kurser av sistnämnda slag inom rimligt räckhåll.

Det bör framhållas att dessa spörsmål till övervägande del är övergångsproblem. Betygssystemet inom skolväsendet är föremål för överväganden och debatt. En ändring av betygsordningen, t. ex. inom den obligatoriska skolan, kan medföra att här berörda fråga rörande folkhögskolevitsorden blir inaktuell. Därtill kommer givetvis det allmänna genomförandet av den nioåriga skolan att medföra en bättre grundutbildning för framtida ungdomsgrupper, vilket också medverkar till att nuvarande olägenheter elimineras.

Under en övergångstid synes det dock riktigt att folkhögskolan lämnas möjlighet att på ett ur förevarande synpunkter lämpligt sätt vitsorda elevs kompetens. En sådan möjlighet behöver emellertid inte innebära återgång till en traditionell betygsättning. En rätt för folkhögskolan, dock inte i fråga om första årskursen, att vitsorda elevs kompetens i det eller de ämnen, där viss kompetens fordras för inträde i fackskola eller jämförbar läroanstalt, synes vara till fyllest.

Med hänvisning till ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utfär-

dande av sådana föreskrifter, att folkhögskola må äga rätt att vitsorda elevs kompetens i det eller de ämnen, där viss kompetens erfordras för inträde i fackskola eller jämförbar läroanstalt.

Stockholm den 24 januari 1961

Harald Johnsson
i Skoglösa

Erik Larsson
i Norderön

Johannes Antonsson

Gustaf Svensson
i Vä

Carl Jönsson
Gärds Köpinge

Einar Larsson

Rune Gustavsson
i Alvesta

Fridolf Jansson